СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи теорії музики

Статус дисципліни – вільного вибору здобувача вищої освіти.
Викладач кафедри сценічного мистецтва і культури: Бурназова В.В.
Рекомендовано – перший (бакалаврський) рівень вищої освіти.
Необхідні передумови: базові знання про мистецтво, музику та її роль у суспільстві; загальне розуміння ритму, темпу та емоційного впливу музики на глядача; наявність початкових навичок слухового сприйняття музики (розпізнавання мелодій, ритмічних структур); розвинена слухова пам'ять та чутливість до звукових нюансів; емоційна виразність та здатність передавати музичні образи через голос, міміку, пластику; усвідомлення значення музичної грамотності для професійної діяльності; готовність до міждисциплінарного підходу у навчанні; інтерес до розвитку власних музичних навичок як засобу виразності на сцені.

1. Анотація:
Обсяг: загальна кількість годин – 120, кількість кредитів ЄКТС – 4.
Мета дисципліни: – ознайомлення з елементами музичної мови та її взаємодії на основі метроритму, ладотональності та форми: опанування цілісного наукового знання про музику, зокрема, про устрій форми та засоби вираження художнього змісту в музичному творі; формування навичок самостійного теоретичного аналізу музичних явищ будь-якого походження, складу, змісту; формування готовності до використання знань про музичне мистецтво відповідно до потреб впродовж життя.
Результати навчання:
знати: основи теорії музики як науки; основні засоби музичної виразності; загальні відомості про нотний запис та системи нотацій; будову простих і складних інтервалів та їх обернень; будову основних видів тризвуків та їх обернень;
вміти: будувати гами, інтервали, акорди; аналізувати невеликі музичні побудови з визначенням головної тональності, характеру руху мелодії, ритмічних особливостей та ін.; грати на фортепіано інтервали, акорди з оберненням та розв'язанням; здійснювати гармонічний аналіз музичної тканини; транспонувати невеликі твори в задану тональність; свідомо й творчо використовувати набуті знання впродовж життя;
розуміти: основні музичні поняття і теорії; побудову музичних інтервалів і акордів; застосування знань в практичних завданнях; інтерпретацію музичних творів;
здатен продемонструвати: чітке пояснення основних термінів і понять теорії музики (нотна система, інтервали, акорди, ритм, тональність тощо); інтерпретацію музичних творів, вказуючи на їх основні елементи (мелодія, гармонія, ритм); читку музичних творів з листа, визначаючи ритмічні та мелодійні елементи;
самостійно: аналізувати музичний твір, визначаючи його тональність, темп, ритмічну структуру, форму; визначати і будувати інтервали, акорди на основі заданих нот; виконувати практичні завдання, такі як створення мелодій або гармонічних побудов та інше.
Зміст дисципліни: Тема 1. Музика як вид мистецтва. Музичні звуки та їх властивості. Предмет, мета і завдання навчальної дисципліни «Основи теорії музики». Музика як вид мистецтва та її роль в естетичному вихованні особистості. Зміст у музиці. Виховна роль музики. Звук як фізичне явище. Музичні звуки та їх властивості. Висота звука. Тривалість звука. Гучність звука. Тембр звука. Резонанс. **Тема 2. Музична система.** Діапазон. Регістр. Звукоряд. Запис звуків основних ступенів. Нотний стан. Додаткові лінійки. Октавна система. Позначення звуків за складовою та літерною системою. Знаки альтерації. Похідні ступені звукоряду. Енгармонізм звуків. **Тема 3. Історія нотного письма.** Літерні нотації. Невми. Реформа Гвідо Аретинського. Давньоруська знаменна нотація. **Тема 4. Нотне письмо.** Запис нот і пауз. Інші елементи нотного письма. Скрипковий та басовий ключі. Поняття про інші ключі. Хорова та оркестрова партитури. Тривалості звуків та їх позначення. Знаки збільшення тривалостей звуків. Знаки спрощення нотного письма. Знаки скорочення нотного письма. **Тема 5. Часові співвідношення в музиці. Тактовий розмір.** Ритм. Ритмічний рисунок. Такт. Сильна та слабка долі такту. Поліритмія. Метр. Прості та складні такти. Затакт. Синкопа та її різновиди. Поліметрія. Прості та складні розміри. Мішані та змінні розміри. Запис тактового розміру. Групування тривалостей

в простих та складних розмірах. Групування тривалостей в інструментальній музиці. Групування тривалостей у вокальній та хоровій музиці.Темп. Метроном. Агогіка. Динаміка. **Тема 6. Звуковисотні співвідношення в музиці. Інтервали. Акорди.** Прості інтервали. Виклад інтервалів. Мелодичні інтервали. Гармонічні інтервали. Консонуючі та дисонуючі інтервали. Обернення інтервалів. Складні (складені) інтервали. Енгармонізм інтервалів. Використання інтервалів в музиці. Акорди терцієвої будови. Різновиди тризвуків. Обернення тризвуків. Септакорди. Види септакордів. Обернення септакордів. **Тема 7. Мелодія.** Сутність мелодії. Визначення мелодії та її структурний каркас. Види мелодичного рисунка. Секвенція. Кульмінація. **Тема 8. Лад. Тональність.** Визначення ладу. Ладовий звукоряд. Натуральний мажор. Тональність. Гама. Тетрахорди. Стійкі та нестійкі ступені. Ладові функції. Головні та побічні ступені. Поняття про головні та побічні функції ладу. **Тема 9. Транспозиція. Музичний синтакси.** Транспозиція та сфера її застосування. Різні способи транспозиції. Музична побудова. Цезури. Період, речення, фраза, мотив, субмотив, інтонація. Основні види каденцій. Періоди квадратної та неквадратної будови. Періоди повторної та неповторної будови. Період однотональний та модулюючий. **Тема 10. Музичні склади та фактура.**Фактура і жанр. Виражальна і формотворча роль фактури. Стиль і жанр в музиці. Основні категорії музичного стилю. Персональні стилі. Етнічні стилі. Історичні стилі. Персональний, етнічний та історичний стилі у відношеннях один до одного. Музичний жанр: визначення поняття. Назви музичних жанрів.

Форми підсумкового контролю: залік.

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні практичні завдання, презентації, питання й тестові завдання для поточного та підсумкового контролю.

Мова навчання: українська.

2. Оцінювання:

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота										**МК(тест)**	**Сума**
Т1	**Т2**	**Т3**	**Т4**	**Т5**	**Т6**	**Т7**	**Т8**	**Т9**	**Т10**	**50**	**100**
5	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**		

Розподіл балів за видами робіт

Види робіт, що оцінюються в балах	**Т1**	**Т2**	**Т3**	**Т4**	**Т5**	**Т6**	**Т7**	**Т8**	**Т9**	**Т10**	**Усього**
Виступ на практичному занятті / виконання і/або захист проєкту	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**20**
Графічні роботи	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**10**
Презентації/есе/постер	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**10**
Поточний контроль (*за темами*)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**10**
Модульний контроль (тестування)	**50**										**50**
Всього з дисципліни											**100**

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

• практичні – 2 бали за кожне практичне заняття за видами письмових і презентаційних робіт;
• залік: 10% семестрової оцінки - підсумкове тестування (10 балів) по теорії. Максимальна кількість 10 балів. Підсумкова максимальна кількість балів 100.

Критерії оцінювання видів робіт:

1. Критерії оцінювання виступу на практичному занятті / виконання і/або захисту проєкту (max 2 бали за тему):
2 бали – студент(ка) отримує за повний, змістовний виступ або бездоганне виконання/захист проєкту; впевнену демонстрацію знання матеріалу теми; чітку аргументацію та вміння відповідати на запитання; творчий підхід та самостійність у викладенні матеріалу.
1 бал – студент(ка) отримує за виступ або виконання/захист проєкту з незначними недоліками; часткове розкриття теми; нечітку аргументацію або труднощі у відповідях на додаткові запитання.
0 балів – студент(ка) не виступив/не захистив проєкт або продемонстрував незадовільний рівень підготовки.

2. Критерії оцінювання графічних робіт (max 1 бал за тему):
1 бал – студент(ка) отримує за грамотне, акуратне та повне виконання графічної роботи; правильне застосування нотних знаків, схем або таблиць відповідно до теми; дотримання вимог щодо оформлення (охайність, чіткість, зрозумілість); відсутність суттєвих помилок у побудовах.
0 балів – студент(ка) не подав/не виконав роботу або допустив суттєві помилки, що свідчать про нерозуміння матеріалу.

3. Критерії оцінювання презентацій/есе/постерів (max 1 бал за тему):
1 бал – студент(ка) отримує за змістовну, структуровану та якісно оформлену презентацію, есе або постер; повне розкриття теми з використанням відповідних прикладів та музичного матеріалу; грамотне письмове/візуальне викладення думок; дотримання вимог до обсягу, структури та оформлення.
0 балів – студент(ка) не подав/не виконав роботу або виконав її на незадовільному рівні: тема не розкрита, структура відсутня, наявні грубі змістовні помилки.

Критерії оцінювання заліку:

1 бал - студент(ка) отримає у разі не виконання теоретичних або практичних завдань, але студент відвідував заняття дисципліни;
2 бали - студент(ка) отримає у разі часткової відповіді на теоретичні завдання але не виконає практичних завдань;
3 бали - студент(ка) отримає у разі часткового виконання практичних завдань, але не виконання теоретичних завдань;
4 бали - студент(ка) отримає у разі відповідь на теоретичні завдання на базовому рівні, знає весь практичний матеріал, але має недоліки у висвітленні сутності основних категорій і понять у матеріалі;
5 балів - студент(ка) отримає разі доброго знання теоретичного матеріалу, повного виконанню теоретичних завдань, виконанню практичних завдань але з допустимими недоліками;
6-8 балів - студент(ка) отримає у разі бездоганного виконання теоретичних завдань, хорошому виконанню практичних завдань в залежності від виконавської майстерності;
9-10 балів - студент(ка) отримає в разі відмінного виконання теоретичних завдань та бездоганного виконання практичних завдань.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
Відмінно/ зараховано	90-100	**A**	**Відмінно** (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
Добре/ зараховано	82-89	**B**	**Дуже добре** (вище середнього рівня з кількома помилками)
	74-81	**C**	**Добре** (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
Задовільно/ зараховано	64-73	**D**	**Задовільно** (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
	60-63	**E**	**Достатньо** (виконання відповідає мінімальним критеріям)
Незадовільно/ незараховано	35-59	**FX**	**Незадовільно** (з можливістю повторного складання)
	0-34	**F**	**Незадовільно** (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

3. Політика курсу

3.1. Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

– самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;

– посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

3.2. Отримання позитивної оцінки з дисципліни можливе за умови виконання усіх видів робіт та індивідуальних завдань в повному обсязі, з дотриманням вимог та можливих зауважень до їх виконання, та проходження модульного контролю з дисципліни.

3.3. В разі несвоєчасного виконання робіт отримання максимальної оцінки знижується на 1 бал за кожен 1 тиждень не здачі роботи.

3.4. Перенесення терміну здачі робіт:

– з поважних причин – можливе без зниження максимального балу за роботи за умови завчасного повідомлення про причину затримки та строки перенесення здачі роботи викладача особисто або через старосту групи;

– без поважних причин – можливе зі зниженням максимального балу за роботи та оцінка за залік з дисципліни не може бути вище «задовільно».

3.5. При виявленні плагіату робота підлягає переробці зі зниженням максимального балу.

3.6. Пропущені заняття підлягають відпрацюванню на умовах, обговорених із викладачем.

3.7. Оскарження оцінювання :

– подача заяви на ім'я декана факультету культури і креативних індустрій;

– створюється апеляційна комісія у складі фахівців університету, кафедри сценічного мистецтва і культури та залучених зовнішніх фахівців, яка виносить рішення щодо оцінювання.

3.8. Допускається визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.